

Califòrnia, vista per un «paio de Meliana»

Estiu de 2008. Un «paio de Meliana» viatja en cotxe per la Califòrnia de Silicon Valley, dels hippies, de Hollywood, dels casinos de Las Vegas... Ho decideix justament quan Barak Obama és proclamat candidat oficial del seu partit a la Presidència dels EUA. I ho fa amb una maleta carregada de referències literàries, musicals, cinematogràfiques, periodístiques... Un equipatge acumulat al llarg de tota una vida de fascinació per la potent cultura de l'Imperi. El viatge arranca des de l'Horta de València. No exactament des de Meliana, sinó des d'una mica més al Nord: des de Massalfassar, on el «paio» viu ara. Amb l'objectiu de beure's totes les imatges que desfilaran per les finestres de l'automòbil, i d'absorbir les converses amb la gent, la gastronomia de la terra, i els ritmes de Califòrnia. Però també amb la intenció d'escriure posteriorment les peripècies del viatge. El resultat és un llibre titulat *Més enllà de San Francisco*. I l'autor, el «paio» en qüestió, és Toni Mollà, un periodista i assagista valencià de llarg recorregut intel·lectual. Per les pàgines del llibre desfilaran des d'Al Capone (i la roca d'Alcatraz) fins a Orson Welles i el legendari *Ciudadà Kane*. Des del John Steinbeck d'*Els ceps de la ira*, fins al periodisme gonzo de Hunter S. Thompson. Tot perfumat per saxos de jazz, novel·les negres i cinema de l'oest. Però, sobretot, per les pàgines de l'obra aflorarà la mirada del sociòleg que anota els vells clixés de la societat nord-americana (el *melting pot* entre cultures de tot el planeta), però també els nous fenòmens: la progressiva pèrdua d'influència de l'*establishment* blanc anglosaxó, o l'aparició dels *Bobos* (els burgesos sorgits dels negocis associats a les noves tecnologies, que mantenen, a diferència dels *yuppies* de vint anys enrere, una estètica i uns hàbits bohèmics).

Toni Mollà és un «paio de Meliana», com ell s'autodefineix en el llibre, que viatja per les autopistes de Califòrnia en un Toyota Four Ranner de lloguer.

Toni Mollà

Més enllà de San Francisco. Viatge per Califòrnia tot esperant Obama
Premi de narrativa Ciutat de València
Bromera, Alzira, 2010
192 pàgs.

Molt lluny, això sí, del Jean Baudrillard que a mitjans de la dècada dels vuitanta del segle passat va recórrer milers de quilòmetres pels EUA per tal d'escriure després el seu conegut assaig postmodern titulat *Amèrica*. I en les antípodes de l'univers mental i vital del seu admirat Jack Kerouac: Mollà viatja amb la família (dona i filla), en un projecte més a prop d'unes vacances burgeses que d'un viatge al·lucinat sense cap sentit i sempre al límit de la bogeria (el de Kerouac). El mateix Mollà parla de voler sentir-se un «Jack Kerouac en família», que vindria a ser alguna cosa així com una *contraditio in terminis*. Però no per això el text de Mollà manca d'al·lucinacions, com la que comparteix amb el lector sobre la ciutat de Las Vegas («parc temàtic de l'entreteniment i del pecat»), en uns capítols memorables, potser els més excel·lents. O com els seus continus encontres amb activistes de la campanya electoral d'Obama, dels quals extraïem una idea més clara de la mobilització ciutadana que va portar a la Presidència del país un afroamericà que es vist a la italiana. Les trobades amb ciutadans de tot pelatge i condició van trufant el text amb les referències, adés erudites, adés de la cultura més popular, que emana dels foguers de l'Imperi. Impagable resulta el diàleg amb una dona partidària d'Obama, a qui la família Mollà troba en un cafè de San Francisco. La dona s'havia interessat per l'estranya llengua que parlaven els tres valencians. «Escarmentats per altres converses sociolingüístiques del mateix nivell de profunditat, contestem ubicant amb pre-

cisió la nostra petita comunitat lingüística allà al *South Europe*». L'autor continua: «L'aspecte se l'il·lumina». I la dona pregunta: «És a dir, que sou iugoslau?» Després d'una nova explicació, la dona torna a interrogar: «El català és una llengua?». Els tres valencians detallen que es tracta d'una llengua parlada a «Barcelona, Mallorca i València». I la seguidora d'Obama resta sorpresa: «A Barcelona? No hi parlen espanyol? Per què no?» Mollà conclou: «El sociolingüista no sabia què contestar que no fóra que perquè no els passa pel collons, però el ciutadà s'ha de reprimir la saviesa acumulada en milers d'hores d'estudi».

I així, entre converses directes, reflexions de sociòleg, escriptura de periodista i referències a la cultura de masses, el lector assisteix a una *road movie* on la perspectiva mai deixa de ser la d'un home de l'Horta de València que es troba fora del seu hàbitat natural. Mitjançant aquest exercici, sabrem que Obama havia guanyat el carrer, mentre el seu rival del partit conservador, John McCain, si bé controlava les grans cadenes de televisió, no tenia presència electoral visible a Califòrnia. O que el moviment *hippy*, nascut en un parc de San Francisco al començament de l'any 1967, ja era una mena d'atracció turística a penes un any i mig més tard. També som advertits del creixent poder de grups d'origen llatí, o asiàtic —a banda dels afroamericans, és clar, als qual representa com ningú el candidat Obama— enfront dels tradicionals blancs de religió protestant, que si bé continuen controlant els ressorts de l'engranatge polític i econòmic del país, ja no ho fan amb l'hegemonia insultant del passat més immediat.

El llibre de Mollà és una guia imprescindible per a aquells que projecten viatjar a la Califòrnia actual, o un succedani per a aquells que, per raons diferents, tindrem difícil jugar a semblar uns Jacks Kerouacs de l'Horta.

Francesc Bayarri